

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Katowicach**

Katowice, dnia 22 grudnia 2011 r.

**Pan
Józef Kapłanek
Prezes
Orzesko-Knurowskiego
Banku Spółdzielczego
z siedzibą w Knurowie**

LKA-4101-27-01/2011/P/11/125

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Katowicach przeprowadziła kontrolę w Orzesko-Knurowskim Banku Spółdzielczym z siedzibą w Knurowie², w zakresie realizacji przez Bank umowy pomiędzy Agencją Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa³, a Bankiem Polskiej Spółdzielczości S.A.⁴, dotyczącej udzielania na preferencyjnych warunkach kredytów inwestycyjnych na rzecz rolnictwa w latach 2009–2011 (3 kw.).

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli, podpisanym w dniu 2 grudnia 2011 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Panu Prezesowi niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, pomimo stwierdzonych nieprawidłowości, działalność Banku w zakresie spraw objętych kontrolą.

Powyższą ocenę uzasadniają następujące oceny i ustalenia:

1. NIK ocenia pozytywnie organizację i funkcjonowanie Banku w zakresie realizacji zadań dotyczących dopłat do oprocentowania preferencyjnych kredytów inwestycyjnych dla rolnictwa.

---

¹ Dz.U. z 2007 r. nr 231, poz. 1701 ze zm.

² Zwanym dalej „Bankiem”

³ Zwaną dalej „ARiMR” lub „Agencją”

⁴ Zwanym dalej „BPS S.A.”

Bank w okresie objętym kontrolą udzielił 13 kredytów na łączną kwotę 5 532 134 zł, z czego 2 z linii kredytowej nKZ (zakup gruntów rolnych) , 6 z linii kredytowej nMR (utworzenie lub urządzenie gospodarstw rolnych przez osoby, które w dniu złożenia wniosku o kredyt nie ukończyły 40 roku życia), 1 z linii kredytowej nIP (inwestycje w gospodarstwach rolnych, działach specjalnej produkcji rolnej i przetwórstwie produktów rolnych), 3 z linii kredytowej nNT (inwestycje w nowe technologie produkcji w rolnictwie zapewniające wysoką jakość produktu) i 1 z linii kredytowej nGR (zakup nieruchomości rolnych przeznaczonych na utworzenie lub powiększenie gospodarstwa rodzinnego). Łączna wysokość przychodów Banku z tytułu dopłat ARiMR do oprocentowania ww. kredytów wyniosła 625,3 tys. zł.

2. Bank podejmował działania w celu informowania potencjalnych klientów o możliwości skorzystania z kredytów z udzielaną przez ARiMR dopłatą do oprocentowania.

Informacje o nich znajdowały się w tabelach oprocentowania kredytów i pożyczek wywieszanych na znajdujących się w placówkach Banku tablicach ogłoszeń, w przygotowanych w formie pisemnej ofertach dla rolników, w których wskazano na jakie cele mogą być wykorzystywane środki z linii kredytowych z dopłatą Agencji oraz na stronach internetowych Banku. Do obsługi tych kredytów w strukturze Banku wyodrębniono stanowiska ds. ich rozliczeń oraz stanowiska ds. wsparcia sprzedaży i monitoringu, a do obowiązków zatrudnionych tam osób należało m.in. zgłaszanie i rozliczanie zapotrzebowań na dopłaty, weryfikacja wykorzystania środków związanych z kredytowanymi przedsięwzięciami inwestycyjnymi oraz ocena prawidłowości rozliczania dopłat.

3. NIK ocenia pozytywnie opracowanie przez Bank procedur dotyczących szczegółowych zasad udzielania, monitorowania i spłaty kredytów preferencyjnych z dopłatą Agencji oraz procedury ich rozliczania. Ww. zasady określały m.in. na jakie cele mogą zostać udzielone kredyty preferencyjne oraz warunki jakie są niezbędne dla otrzymania tego typu kredytów.
4. W okresie objętym kontrolą Bank, udzielając 13 kredytów preferencyjnych z dopłatą do oprocentowania, w 12 przypadkach pobrał opłaty i prowizje bankowe w wysokości niższej lub równej 2% udzielonego kredytu. W jednym przypadku prowizja wyniosła 2,1%. Pani Dyrektor oddziału Banku z Czerwionki, której placówka udzieliła tego kredytu, nie potrafiła wyjaśnić dlaczego pobrano zawyżoną prowizję.

W ocenie NIK, działanie to stanowiło naruszenie § 2 pkt 3 umowy zawartej pomiędzy Bankiem a BPS S.A.⁵, że opłaty i prowizje jakie Bank może pobrać od kredytobiorców nie mogą przekroczyć 2% kwoty udzielonego kredytu.

Bank niezwłocznie, po ujawnieniu tej nieprawidłowości, zwrócił klientowi niesłusznie pobraną prowizję wraz z odsetkami (łącznie 460,54 zł).

5. NIK ocenia negatywnie naliczanie i pobieranie od klientów, w trakcie obsługiwanie kredytów, dodatkowych opłat przez Bank za administrowanie kredytem i monitorowanie sytuacji finansowo-ekonomicznej kredytobiorcy, których wartość wraz z opłatami i prowizjami naliczonymi podczas zawarcia umowy przekroczyła łącznie o 10 733,91 zł wartość 2% kwoty udzielonych kredytów, co stwierdzono w 10 przypadkach, spośród 13 zbadanych kredytów preferencyjnych z dopłatami ARiMR. Zdaniem Izby, Bank nie miał prawa do takiego działania, gdyż wspomniana wcześniej umowa zawarta pomiędzy Bankiem a BPS S.A. stanowiła, że łączna wartość opłat i prowizji pobieranych przez Bank od kredytobiorców nie może przekraczać 2% wartości kredytu, a koszty ponoszone przez Bank w związku ze standardowymi procedurami obsługi preferencyjnych kredytów inwestycyjnych powinny być sfinansowane z tej kwoty. Pogląd taki znajduje potwierdzenie w uzyskanym przez NIK stanowisku Agencji, w którym stwierdzono m.in., że wysokość opłat związanych z udzieleniem kredytu nie może przekroczyć 2% kwoty udzielonego kredytu, w tym np. opłat lub prowizji za złożenie wniosku kredytowego, rozpatrzenie wniosku kredytowego, udzielenie kredytu, monitoring sytuacji ekonomiczno-finansowej kredytobiorcy, administrowanie kredytem.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

- **podjęcie działań w celu zwrotu pobranych od kredytobiorców opłat i prowizji w części przekraczającej 2% wartości udzielonych kredytów preferencyjnych.**

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Katowicach, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Pana Prezesa, w terminie 15 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosku bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosku lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Panu prawo zgłoszenia na piśmie do

---

⁵ Umowa nr 16/KA/KI/07 z dnia 26.09.2007 r.

Dyrektora Delegatury NIK w Katowicach umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosku zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym wyżej mowa, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.